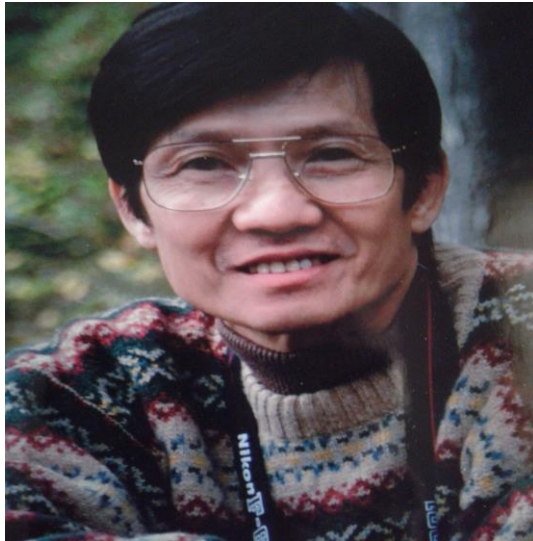

NHIẾP ẢNH GIA LÊ QUANG XUÂN

LÊ QUANG XUÂN

Đôi dòng tiểu sử nhiếp ảnh gia Lê quang Xuân. Ông sinh năm 1941 tại Tân Hòa - Bến Tre. Định cư tại thành phố Montreal Canada từ năm 1985.

Nhiếp ảnh Lê Quang Xuân là một trong những môn đệ đặc ý nhứt của cố nhiếp ảnh gia Phạm Văn Mùi và Nguyễn Cao Đàm.

Ông đã làm quen với nhiếp ảnh từ năm 1964. Sở trường của ông là chụp ảnh quê hương với những cảnh sắc thiên nhiên ở khắp vùng đất nước mà ông có dịp đi qua. Ngoài ra ảnh của ông còn có một đặc điểm mà trong giới ảnh nghệ thuật Việt Nam phải công nhận đó là nghệ thuật đuổi bắt từng phần ánh sáng, từng luồng màu sắc của những lúc mặt trời lộng lẫy sáng mai, mặt trời hồng óng ả chiều tối.

Chính những nét đặc thù này đã làm cho tác phẩm của ông thêm phần nuột nà óng chuốt về quê hương. Ảnh của ông đã xuất hiện nhiều trên các bìa sách, và tạp chí Việt ngữ tại hải ngoại.

* Ông là hội viên Hội ảnh Hoàng Gia Anh Quốc ARPS (Associateship the Royal Phtographic Society of Great Britain).

* Hội viên Hội Ảnh nghệ thuật Quốc Gia Canada CAPA (The Canadian Association for Photographie Art).

* Hội viên Hội nhiếp ảnh Hoa Kỳ PSA (The phographie Society of America).

Nhiếp ảnh gia Lê Quang Xuân là người Á Đông duy nhất và cũng là người Việt Nam đầu tiên được bầu vào Ủy viên ban chấp Hành Hội Ảnh Hoàng Gia tại vùng Đông và Trung Canada được thành lập từ năm 1994 (Committee of The Royal Photographie Eastern and Central Canada).

* Giải nhất ảnh trắng đen (First Place Monochrome Prints) với tác phẩm “EARLY MORNING HOGS) NĂM 1993 (44th Annual Exhibition Canadian Photo Salon, July 1995. Wnnipeg. Manitoba. Canada).

* Hai giải đặc biệt Chân Dung và Trừu Tượng toàn quốc Canada năm 1996 (Special Award Portrial and Special Award Ahstract The 8th Photographic Competition Camera Canada Print Exhibit. Giải Chân Dung với tác phẩm “Frightened” Giải Trừu Tượng với tác phẩm “Long Journey”.

* Đặc Biệt một bộ 24 ảnh màu và trắng đen về Việt Nam, đã được viện Bảo tàng Canadian Museum of Civilization tại Ottawa, thủ đô Canada triển lãm suốt 2 năm liền, từ tháng 10 năm 1998 đến tháng 19 năm 2000.

* Tác phẩm đã xuất bản: Việt Nam Quê Hương Tôi, là một tuyển tập ảnh và thơ với sự góp mặt hơn bốn mươi văn thi hữu cảm xúc sau khi xem ảnh Lê Quang Xuân xuất bản năm 1993. Tập ảnh này đã được Thủ Tướng Canada Jean Chrétien và Chủ tịch Hiệp Hội Nhiếp Ảnh Hoa Kỳ Pauline Sweezey gửi thư khen

* Bộ Bưu ảnh Phong Cảnh Việt Nam xuất bản năm 2002.

Nhiếp ảnh gia Lê Quang Xuân

Tôi đến thăm phòng triển lãm ảnh của nhiếp ảnh gia Lê Quang Xuân vào mùa xuân năm 2000 ở Chicago do Đảng Việt Tân tổ chức. Những bức ảnh anh chụp về vườn cây ăn trái, sông nước Cửu Long, ruộng mạ xanh như tấm thảm, đồng lúa chín

vàng... Thường lãm ảnh của anh khiến tôi lao xao ngậm ngùi nhớ thương về cố quốc, nhớ miền Tây nơi tôi sanh ra và lớn... một nơi đã cho tôi quá nhiều hồi ức! Nhưng ảnh về quê hương, tôi thơ... nhập tâm đã gợi nhớ tôi hơn nửa đời bên đó với lòng thương cảm đắm say. Tôi thầm ước mình có được những bức ảnh đẹp của ông để làm bìa sách, và làm đài tài viết...

Sau đó, có dịp điện Đàm với nhà văn Xuân Vũ, tôi kể là đã đi xem triển lãm tranh của nhiếp ảnh Gia Lê Quang Xuân... Và thổ lộ luôn ước muốn của mình...

Anh Xuân Vũ lên tiếng:

- Sao chị không hỏi thẳng Lê Quang Xuân, nếu chị hỏi nó sẽ tặng chị đó. Lê Quang Xuân bà con với tôi, để hôm nào có dịp tôi nói ý chị với nó.

Rồi thời gian cứ lặng lẽ trôi, bao nhiêu công việc trong gia đình hàng ngày phải lo, phải làm... Trong khi chúng tôi thì ngày càng già còn các con thì ngày càng lớn sánh vai học hành cùng thanh niên bản xứ... Cho mãi đến năm 2018, nhà văn Hồ Trường An bàn với tôi tìm một tấm ảnh để làm bìa sách có ý nghĩa về vùng quê Nam sao cho hợp với tên sách, và nội dung những bài viết... mà tôi với anh sẽ in chung, và viết chung...

Còn đang băn khoăn lo lắng ảnh cho cái bìa sách, thì thật là một sự bất ngờ thích thú “Tôi nhận được điện thư của nhiếp ảnh gia Lê Quang Xuân gửi tặng 6 bức ảnh để chọn làm bìa sách...” Sau đó tôi mới biết anh Lê Quang Xuân và anh Hồ Trường An có giao tình về Văn Học Nghệ Thuật với nhau.

Thế là chúng tôi chọn được tấm ảnh của anh Lê Quang Xuân làm bìa cho tác phẩm “*Tâm Tình Trên Đất Phú Sa*” nhà văn Hồ Trường An & Dư Thị Diễm Buồn viết chung, đã phát hành tại Hoa Kỳ năm 2019. Nay thì vì chút tình văn nghệ với người bạn trẻ này... anh Lê Quang Xuân đã tặng tôi rất nhiều hình tuyệt đẹp để làm bìa cho những quyển sách sẽ phát hành ở tương lai.

“Tác phẩm “*Thời Niên Thiếu*” của nhiếp ảnh Gia Lê Quang Xuân,

Gợi nhớ, Dư Thị Diễm Buồn viết...”

TIẾNG TRE RU

DTDB

Tôi có thời tuổi thơ ở với ngoại trong làng quê êm đềm vào thời Đệ Nhất Cộng Hòa. Nhà ngoại tôi có rất nhiều cây ăn trái, ông ngoại cũng trồng nhiều tre bao quanh để ngăn làm ranh đất mình với đất hàng xóm.

Trong tâm tư tôi thuở đó chỉ thấy hàng dài tre cao, lá màu xanh biếc dưới nền trời xanh rất xanh có lác đác những cụm mây trắng mỏng lờ lờ trôi. Tôi vẫn nhớ và

thích thú những khi trời âm nằng vi vu gió thổi mát rượi nghe tiếng tre ru (lá tre chạm vào nhau phát ra âm thanh trong cơn gió thổi) hòa cùng tiếng đờn của anh Thương hay ngồi dưới gốc cây dừa bên kia hàng rào tre, mà có khi tôi chạy qua ngồi gần nghe anh đờn từng tưng, rồi tôi cùng anh ăn ổi, mận dòn khứu, cũng có lúc ăn chuối nẫu, khoai luộc của tôi hay anh đem ra.

Bác Tám ba anh Thương làm việc ở Hội Đồng xã ngoài chợ làng. Thuở đó anh thì đang học ở trường Trung học ở xa thỉnh thoảng cuối tuần hay ngày lễ mới về thăm nhà. Bờ tre nhà ngoại luôn có mỹ cảm trong tâm hồn tôi từ dạo đó... cho suốt quãng đời lưu lạc.

Lớn lên tôi đi học xa, mỗi khi về thăm quê ngoại trên đường lộ đá xe chạy, chưa đến nhà nhưng xuyên qua những đám ruộng lúa chín vàng, hoặc mạ non xanh dòn... Tôi thấy bờ tre ở cội vườn xanh um cao vút của nhà ngoại là cảm thấy lòng náo nức mong mau đến nhà... Trong lòng luôn nghĩ ngợi, may ra mình sẽ gặp lại anh Thương cũng về thăm nhà...

“Thời Niên Thiếu”
Nhiếp ảnh gia Lê Quang Xuân

Học xong phổ thông, rồi học nghề, ra đi làm... thì quê ngoại tôi lọt vào vùng chinh chiến, và chiến tranh dai dẳng không ngừng...

Thỉnh thoảng ngoại đến thăm, đôi khi nghe tôi hỏi về bờ tre, bà thở dài cho biết bờ tre vườn ngoại không còn thẳng tắp và một màu xanh biếc như thuở xưa nữa. Bây giờ nhiều chỗ nghiêng ngã, cháy xém, cỗi cằn... hằn lại những vết tích đạn bom. Hỏi thăm về anh Thương con bác Tám... Bà bảo họ tản cư ra thành lâu lắm rồi và nghe nói anh Thương đã vào quân ngũ...

Bôn đảo sang xứ người những cây kiểng trồng trong chậu, tôi luôn nghĩ mình nên trồng ít nhất là một chậu tre (cùng họ nhà trúc)... Dù ở Chicago thời tiết có cái

lạnh về mùa đông hết sức khắc nghiệt, nhưng nhà tôi vẫn có chậu tre để nhớ về quê ngoại, nhớ về anh bạn thời niên thiếu...

Năm đó, khi sang thăm ông anh ở nước Đức về tôi được cành tre từ thân, cành màu đen có cả rễ của ông anh cho. Tôi thật cẩn thận đem về Mỹ và nâng niu trồng vào cái chậu kiểu lớn trán men có in rồng phụng mới mua rất đẹp... và cung quý hai chậu tre này như vàng. Nhưng không được bao lâu cả hai chậu tre bỗng rụng rú nhau chết hết... Tôi buồn tiếc cùng hờn giận vu vơ nhưng không biết giận ai! Bỏ luôn không thèm trồng lại... dần dà theo thời gian và bận rộn vì cơm áo, tôi không còn nhớ đến hai chậu tre ấy nữa.

Mười mấy năm sau gia đình tôi dời theo gần con gái, ra trường về làm việc ở tiểu bang California. Ôi tiểu bang của miền Nam nước Mỹ, đúng là vùng đất hứa, quanh năm có khí hậu ôn hòa. Mùa hè không nóng cháy da như ở vùng sa mạc tiểu bang Arizona, mùa đông không tái tê lạnh lùng như vùng Tây Bắc Chicago, mùa thu không sáng mưa rơi trưa sụt sùi, chiều đổ lẹ, và tầm tã mưa khiến cả bầu trời ử dột buồn tênh như tiểu bang Seattle... Mùa xuân, ôi mùa xuân đầy tình yêu thương của California, trăm hoa đua nở, cây ăn trái đâm chồi nảy lộc nở nụ bán khai để chuẩn bị vào chớm hè thì phượng hồng, tím nở rộ vùng trời trong xanh ấm mát và cao vời vợi.

Tôi lại thích trồng trọt, xây cái hồ nhỏ, nuôi cá “koi” bên vách núi và có thác nước nhân tạo chảy rì rầm quanh năm suốt tháng... Mặc dù sau nhà mình chỉ là mảnh đất nhỏ, chớ nằm còn ló đuôi! Việc đầu tiên là tôi mua mấy bụi hoa hồng loại có hương thơm trồng trước nhà. Mua mỗi thứ một cây, như: cây chanh, cây bưởi, cây cam, cây hồng dòn, cây táo tàu, cây hồng mềm, quít đường và bụi tre về trồng thì chật cả “*mảnh vườn chớ ngáp*” rồi, nhưng lòng tôi cảm thấy vui vẻ thỏa thuê lắm.

Ba năm sau, cây trồng đều có trái nhưng các cây ăn trái lớn không nổi, trái thì ít và đèo đẹt. Không như những vườn nhà bạn tôi cây xanh mướt, trái mập ú, nõn nà, say quần nhánh... Còn bụi tre tôi trồng dưới đất thì khỏi nói, mau lớn và cao nghều nghều như tre nhà ngoại năm xưa, khiến hồi ức thân yêu nhớ thương trong mật ngọt, có anh bạn hàng xóm nhè nhàng sống lại trong lòng tôi...

Bụi tre nhà tôi lớn rất nhanh, nảy nở rất nhiều, rất nhiều cây con... chúng sồn sơ khỏe mạnh lấn chiếm qua phần đất mấy cây khác...

Thân tre màu vàng óng mượt bóng ngời, lá xanh phơi phới, ngạo nghệ vươn cao... Một hôm vợ chồng anh bạn đến nhà chơi, tôi bèn dắt ra “*mảnh vườn chớ ngáp*” và không quên than thở về mấy cây ăn trái của mình sao mà èo uột quá chừng! Anh nhìn quanh quần một hồi, rồi cho biết là tại rễ của tre ăn hết đất những cây trồng gần, nếu để vài năm nữa nó sẽ ăn vào nền nhà... và mảnh vườn nhỏ này sẽ trở thành vườn tre...

Thế là mấy hôm sau trời quang mây tạnh, tôi và ông chồng mình hè hụi đào cả bụi chỉ lấy được vài cái rễ nhỏ... Bởi rễ tre đương chằng chịt vào nhau, vừa ăn sâu xuống đất, vừa cứng, vừa nhiều... Nên đành phải mượn người Mẽ cắt cỏ đào lên cả ngày trời mới hết gốc lẫn rễ tre. Tôi vẫn nhớ mình mua chậu tre có 25 đồng (*dola*),

trồng gần bốn năm sau phải mướn đào cả gốc lẫn rễ tốn hết 450 đồng! Cho nên bây giờ đi đâu hễ thấy tre trồng dưới đất, dù không ai nhắc đến, nhưng tôi nhớ ngay đến bụi tre trồng ở vườn nhà mình.

Theo thiên nghĩ của cá nhân, ở nơi có đất nhà ít (không rộng) chúng ta trồng tre làm kiếng, thì trồng trong chậu là tốt nhất. Nếu muốn trồng xuống đất thì phải làm những cái học dày bằng xi-măng để trồng tre, như thế mới giữ cho rễ không mọc ra ngoài ăn lân mấy cây khác.

Tre trồng trong chậu

Tre trồng trong học xi-măng

Mỗi năm trường Trung học “Phanh Thanh Giản & Đoàn Thị Điểm” đều tổ chức Đại hội cựu học sinh trường. Năm nay ở Florida, vùng biển đẹp có nắng ấm nổi tiếng đó đây. Chúng tôi (những người dự đại hội của trường) được đi giãn ngoại thăm vườn trồng cây ăn trái, loại trái thường thấy ở miền Hậu Giang miền Nam nước Việt.

Dù không bắt buộc, nhưng chúng tôi tự động đi từng nhóm nhỏ năm bảy người ghé qua vườn chôm chôm, vườn ổi, vườn mận, vườn thanh long... Riêng tôi rất thích loại trái say quần và thơm phưng phức nên tẻ vào vườn nhãn. Nhìn lại phía sau mình cũng có lác đác những đồng môn đang nói cười chỉ trở...

Chúng tôi thập thò đứng nhìn vườn nhãn chín vàng hương thơm quyến rũ vô cùng. Chủ vườn niềm nở đón tiếp chúng tôi, khách và chủ trò chuyện hỏi thăm một hồi thì chủ vườn vui vẻ lớn tiếng, bảo:

- Mấy thuở quý anh chị cựu học sinh miền Tây nơi cố quốc đến đây, đặc biệt hôm nay vườn tôi đãi quý anh chị muốn hái ăn bao nhiêu cũng được không tính tiền. Còn mua đem về thì lại cân nơi quây sẽ tính tiền rẻ bằng giá bán sỉ cho bạn hàng mua về bán lại...

Đứng lúm xúm nghe chủ vườn nói xong chúng tôi tản ra những cây nhãn có trái là đà mặt đất hái lia hái lịa... Có người miệng nhai ngòm ngòm nhả vỏ, phung hột...

những trái nhãn dày cơm ngọt mát miệng. Tôi nghĩ thầm: "...Ở xứ người mấy mươi năm rồi, vào thời buổi này mà còn những đồng hương tốt bụng vậy sao? Lại thiệt mình chưa thấy bao giờ!" Nghĩ thì nghĩ tay tôi vẫn lựa nhãn lớn hái, thỉnh thoảng vẫn để nhãn vào miệng lừa hột và vỏ... còn cơm nhãn thưởng thức từ từ ngọt ngất ngây thơm lừng...

- Chị thử ăn nhãn này coi, tuy không lớn tròn bằng trái chị hái. Nhưng trái dài, cơm sẽ dày, hột sẽ nhỏ và ngon ngọt hơn nhiều...

Tôi giật mình quay lại, thì ra ông chủ vườn nói chuyện hồi nãy, đang cầm chùm nhãn tự nhiên vui vẻ đưa cho. Đỡ lấy chùm nhãn, tôi cảm ơn và gọi chuyện:

- Dạ anh cho chúng tôi ăn không tính tiền có bị lỗi vốn không?

- Cây nhà lá vườn mà lỗi là gì chị ơi... Quý anh chị ở đâu đến đây tỏ chức Đại hội đồng vui quá vậy?

- Chúng tôi ở nhiều nơi trên nước Mỹ, ngoài ra còn có ở các nước khác đến nữa thưa anh. Việt Nam anh cũng ở Cần Thơ phải không?

- Dạ không thưa chị, gia đình ba má bên ngoại nội tôi ở tỉnh Mỹ Tho. Nhưng ở trong thôn thuộc quận Cái Bè... Chị có nghe tên quận đó không? Có ốc gạo, có cam, có gà Cái Bè ngon nổi tiếng...

- Dạ, quê ngoại tôi cũng ở quận Cái Bè, nhưng trong làng Mỹ Đức Đông xa chợ, xa đường xe... Chắc là anh không biết đâu!

Ông chủ vườn bỗng nhiên mở to mắt, phùng mang trợn trắng, không còn giữ được phong độ và ý tứ thanh lịch nữa, miệng há hốc mừng rỡ, lớn giọng:

- Mèn ơi, bộ thiệt vậy sao, chị ơi đó là làng tôi được sanh ra và sống thuở thiếu thời, cho đến khi Việt cộng về gây tang tóc quá, nên ba má tôi mới dời gia đình về Sài Gòn...

Tôi chung hửng, ngạc nhiên cũng không kém, và mở mắt to nhìn, chưa kịp nói. Anh ta lấp bắp tiếp:

- Xin lỗi ông bà ngoại chị tên gì? Không chừng may ra tôi biết đó, vì làng tôi lúc giặc chưa vào, dân làng rất thân thiết và thương mến nhau trong tình thôn xóm...

Tôi ngập ngừng thấp giọng:

- Dạ thưa anh, ngoại tôi là ông bà Cả Đê.

- Trời ơi, ở kế bên nhà ba má tôi, hàng rào tre xanh chạy dài đến ruộng là ranh đất của hai nhà...

Tôi không biết nói gì nên làm thinh, anh ta nhìn tôi một hồi rồi nhỏ giọng thân thiết, bảo:

- Vậy chắc chị biết con của cô Hai vợ thầy giáo Nam, thuở đó khoảng 12, 13 tuổi, là cháu ngoại của ông bà Cả Đê? Cô ấy tên Diễm.

Giờ thì đến tôi như té ngòi xuống chiếc băng cây bằng gỗ tạp kế bên mình. Trong khi anh ta nhìn thẳng vào mắt tôi chờ câu trả lời. Vờ phủ bụi, lá khô trên vai áo, lấy lại bình tĩnh tôi cố giữ tự nhiên ngập ngừng, nhỏ giọng:

- Anh quen với Diễm à, cô là em gái tôi. Cô ấy bây giờ ở California cách nhà tôi chừng nửa giờ lái xe. Gia đình Diễm qua Mỹ theo diện HO lâu rồi... Diễm có 3 đứa

con và đã thành nhân có cháu ngoại, cháu nội. Vợ chồng em ấy sống ổn định hài hòa ở tuổi hưu trí. Anh tên gì và quen sao với Diễm, để tôi về nói lại...

Florida hôm nay có màu nắng lụa, ấm mát dưới bầu trời xanh mây trắng mỏng chậm chậm di chuyển theo hướng gió. Cả con đường hai bên có vườn cây xanh lá thắm hoa trái trĩu cành xanh màu ôi, xoài... đỏ vàng màu của thanh long... và nhiều loại trái cây sum sê mãi vùng Châu Á được trồng ở nơi đây thật là kỳ diệu.

- Hôm nay thật vui quá được gặp chị. Cảm ơn chị, tôi tên Thương bạn thời niên thiếu của Diễm. Tôi cũng có gia đình và 4 con, chúng lập nghiệp trồng trọt ở vùng này... Chị về bảo tôi nhắn lời thăm gia đình cô ấy... Nếu có dịp gia đình chị và gia đình Diễm đến florida, xin ghé qua tề xá! Tôi thật tình mời...

Bỗng có tiếng ai gọi tên, anh ta mỉm cười nhẹ cuối đầu chào, nét mặt đăm chiêu rồi lẹ bước đi. Thật ra Diễm đã biết là anh Thương, khi anh bảo ở rãnh đất có hàng rào tre xanh... Nhưng lò đi không nhận mình là Diễm! Nàng thở dài, thần thờ nghe tâm tư thoáng chút buồn loang, khi cô nhìn qua dây đất bên kia có trồng hàng tre chạy dài ra phía sau vườn... Lá tre xanh thắm một màu, thân tre vàng óng mượt, cơn gió nhẹ lùa qua âm thanh rào rào mà thuở nào nàng cùng Thương đã bảo là “*tiếng tre ru*”!

Nay đã xa rồi thời tuổi ngọc! Thời mật ngọt mà trên thế gian này ai cũng ít nhất một lần đã qua... Đó là cái thời để nhớ để thương!

Trích trong tuyển tập “*Bóng Thời Gian*” phát hành năm 2021

Tề xá Diễm Diễm Khánh An

DU THỊ DIỄM BUỒN

Email: dtdbuon@hotmail.com

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại :
<http://www.vietnamvanhien.org/DuThiDiemBuon.html>

www.vietnamvanhien.net

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN ONLINE VỚI HƠN 10800 TÁC PHẨM